LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

2000 m. gegužės 31 d. Nr.301
Vilnius

DĖL PROFILAKTINIŲ SVEIKATOS TIKRINIMŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE

Siekdamas reglamentuoti profilaktinių sveikatos tikrinimų vykdymą ir kokybę bei apmokėjimo už juos tvarką bei vykdydamas Žmonių saugos darbe įstatymą (Žin., 1993, Nr. 55 - 1064), Sveikatos sistemos įstatymą (Žin.,1994, Nr.63 - 1231; 1998, Nr.112 - 3099), Profesinės sveikatos priežiūros įstatymą (Žin., 1999, Nr. 32 - 902), Radiacinės saugos įstatymą (Žin., 1999, Nr.11-239), LR Vyriausybės 1999 05 07 nutarimą Nr. 544 (Žin., 1999, Nr.41 -1294) "Dėl darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti asmenims, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems sveikatą dėl užkrečiamųjų ligų, sąrašo ir šių asmenų sveikatos tikrinimo tvarkos",

1. T v i r t i n u:

1.1. Profilaktinių sveikatos tikrinimų rūšis ir apmokėjimo tvarką (1 priedas);

1.2. Nėščiųjų ir motinų, iki vaikui sukaks vieneri metai, sveikatos tikrinimo tvarką (2 priedas);

1.3. Vaikų ir paauglių sveikatos tikrinimo tvarką (3 priedas);

1.4. Stojančiųjų į profesinio mokymo mokyklas ir įdarbinamų nepilnamečių sveikatos tikrinimo tvarką (4 priedas);

1.5. Sportuojančių asmenų sveikatos tikrinimo tvarką (5 priedas);

1.6. Neinfekcinių ligų profilaktikos ir kontrolės tvarką (6 priedas);

1.7. Vairuotojų sveikatos tikrinimo tvarką (7 priedas);

1.8. Norinčiųjų įsigyti civilinį ginklą sveikatos tikrinimo tvarką (8 priedas);

1.9. Vykstančiųjų į užsienį sveikatos tikrinimo tvarką (9 priedas);

1.10. Aviacijos darbuotojų sveikatos tikrinimo tvarką (10 priedas);

1.11. Laivyno darbuotojų sveikatos tikrinimo tvarką (11 priedas);

1.12. Geležinkelio darbuotojų sveikatos tikrinimo tvarką (12 priedas);

1.13. Asmenų, dirbančių galimos profesinės rizikos sąlygomis (kenksmingų veiksnių poveikyje ir pavojingą darbą), privalomo sveikatos tikrinimo tvarką (13 priedas);

1.14. Asmenų, kuriems leidžiama dirbti tik iš anksto pasitikrinus ir vėliau periodiškai besitikrinantiems sveikatą dėl užkrečiamųjų ligų, sveikatos tikrinimo tvarką (14 priedas);

1.15. Gydytojų, norinčių gauti licenciją gydytojo veiklai, sveikatos tikrinimo tvarką (15 priedas);

1.16. Asmenų, norinčių būti advokatais, sveikatos tikrinimo tvarką (16 priedas);

1.17. Asmenų, norinčių susituokti, sveikatos tikrinimo tvarką (17 priedas);

1.18. Profilaktinių sveikatos tikrinimų kainas (18 priedas).

2. Pavedu:

2.1. Visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos visuomenės sveikatos centrų direktoriams užtikrinti, kad būtų atrinkti privalomo sveikatos tikrinimo kontingentai pagal šio įsakymo 7, 10, 11, 12, 13, 14 priedus;

2.2. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams užtikrinti šio įsakymo vykdymą.

3. Laikau netekusiais galios:

3.1. Sveikatos apsaugos ministerijos 1992 04 21 įsakymą Nr. 144 "Dėl gyventojų sveikatos tikrinimo tvarkos";

3.2. Sveikatos apsaugos ministerijos 1994 12 13 įsakymą Nr. 432 "Dėl 1992 04 21 įsakymo Nr. 144 "Dėl gyventojų sveikatos tikrinimo tvarkos papildymo" (Žin., 1994, Nr.99 - 1992);

3.3. Sveikatos apsaugos ministerijos 1996 03 05 įsakymą Nr. 131 "Dėl asmenų, dirbančių kenksmingomis ir pavojingomis sąlygomis, privalomo sveikatos tikrinimo ir apmokėjimo tvarkos patvirtinimo" (Žin., 1996, Nr.23-613);

3.4. Sveikatos apsaugos ministerijos 1995 05 16 įsakymą Nr. 260 "Dėl valdininkų sveikatos patikrinimo";

3.5. Sveikatos apsaugos ministerijos ir Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 06 12 įsakymą "Dėl sportuojančių asmenų sveikatos priežiūros ir medicinos priežiūros sporto renginių metu tvarkos patvirtinimo" (Žin.,1996, Nr. 57 - 1368);

3.6. Sveikatos apsaugos ministerijos 1996 10 28 įsakymą Nr. 541 "Dėl 1992 04 21 sveikatos apsaugos ministerijos įsakymo Nr. 144 "Dėl gyventojų sveikatos tikrinimo tvarkos" 2 priedo ir 4 priedo 3 skyriaus pakeitimo" (Žin., 1996, Nr.109-2493);

3.7. Sveikatos apsaugos ministerijos 1996 10 29 įsakymą Nr. 544 "Dėl Privalomojo sveikatos draudimo tarybos nustatytų draudžiamųjų sveikatos profilaktinių tikrinimų tvarkos" (Žin., 1996, Nr. 109 - 2494);

3.8. Sveikatos apsaugos ministerijos 1996 11 14 įsakymą Nr. 575 "Dėl ketinančiųjų susituokti sveikatos tikrinimo tvarkos";

3.9. sveikatos apsaugos ministro 1998 01 30 įsakymą Nr. 55 "Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 1992 04 21 įsakymo Nr. 144 "Dėl gyventojų sveikatos tikrinimo tvarkos" 10 priedo pakeitimo" (Žin., 1998, Nr.20-526);

3.10. sveikatos apsaugos ministro 1999 03 18 įsakymą Nr. 125 "Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 1998 01 30 įsakymo Nr.55 "Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 1992 04 21 įsakymo Nr.144 "Dėl gyventojų sveikatos tikrinimo tvarkos" 10 priedo pakeitimo" dalinio pakeitimo".

4. Įsakymo vykdymo kontrolę pavedu viceministrei R.Vaitkienei.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS RAIMUNDAS ALEKNA

_____

PATVIRTINTA
sveikatos apsaugos ministro
2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr.301
5 priedas

SPORTUOJANČIŲ ASMENŲ SVEIKATOS TIKRINIMO TVARKA

I. BENROSIOS NUOSTATOS

1. Asmenys, lankantys bet kokias organizuotas kūno kultūros ir sporto pratybas bei dalyvaujantys varžybose, privalo reguliariai tikrintis sveikatą.

2. Sveikata tikrinama:

2.1. sportininkų, kurie sistemingai ir nuolat treniruojasi, dalyvauja sporto varžybose, - sporto medicinos centrų sporto medicinos gydytojai, o kur jų nėra - pirminės sveikatos priežiūros įstaigos bendrosios praktikos gydytojas (BPG) ar apylinkės terapeutas, pediatras;

2.2. sportuotojų, kurie laikosi sveikos gyvensenos principų, reguliariai mankštinasi arba sportuoja savo malonumui, - BPG, apylinkės terapeutas ar pediatras. Pageidautina, kad pastarieji gydytojai turėtų minimalių sporto medicinos žinių;

2.3. Lietuvos olimpinės ir atskirų sporto šakų rinktinių narių - sporto medicinos centrų gydytojai;

2.4. neįgalieji sportininkai su amputuotomis galūnėmis, stuburo smegenų pažeidimais ar dėl cerebrinio paralyžiaus, silpnaregiai ar kurtieji tikrinami bendra tvarka. Papildomai jiems, išskyrus kurčiuosius, turi būti nustatoma medicininė ir funkcinė klasifikacija pagal Sveikatos apsaugos ministerijos 1996 11 22 įsakymą Nr. 598 “Dėl sportuojančių asmenų su negalia medicininio ištyrimo” (Žin., 1996, Nr. 115 - 2684) bei metodinėmis rekomendacijomis “Neįgaliųjų žmonių sporto organizacijos. Neįgaliųjų sportininkų medicininė ir funkcinė klasifikacija”.

Medicininei ir funkcinei klasifikacijai tinkamai atlikti neįgaliuosius patartina siųsti į sporto medicinos centrus.

3. Sportininkų ir sportuotojų sveikatą tikrinantis BPG, apylinkės terapeutas ar pediatras:

3.1. įvertina tiriamo asmens tyrimus;

3.2. įvertina tiriamojo sveikatos bei funkcinę būkles;

3.3. nustato fizinį išsivystymą, sveikatos potencialo rodiklius, organizmo adaptaciją pasirinktai sportinei veiklai bei fiziniams krūviams;

3.4. nukreipia, esant indikacijų, pas kitus specialistus, tarp jų ir sporto medicinos, konsultuotis ir tirtis;

3.5. daro išvadą apie tiriamojo asmens galimybes lankyti pasirinktos sportinės veiklos pratybas ir dalyvauti varžybose (“sveikas”, “gali dalyvauti pasirinktos sporto šakos treniruotėse ir varžybose”), teikia atitinkamas rekomendacijas dėl fizinio krūvio, intensyvumo, traumų profilaktikos, nurodo pakartotinio pasitikrinimo datą.

4. Sveikatos tikrinimo ir tyrimų duomenys įrašomi į sportuojančio asmens sveikatos tikrinimo kortelę F Nr. 061/a bei pažymimi asmens sveikatos istorijoje F Nr. 025a ir vaiko sveikatos raidos istorijoje F Nr. 025 - 112a.

5. Sudėtingais ir konfliktiniais atvejais BPG, apylinkės terapeutas, pediatras siunčia sportuojančius asmenis į artimiausius sporto medicinos centrus.

6. Už sportininkų treniravimąsi ir dalyvavimą sporto varžybose be gydytojo leidimo atsako treneriai, varžybų vyr. teisėjai.

II. KONTRAINDIKACIJOS KŪNO KULTŪROS IR SPORTO UŽSIĖMIMAMS

7. Ūmios infekcinės ligos.

8. Lėtinės ligos paūmėjimo periodu.

9. Endogeniniai psichikos sutrikimai.

10. Centrinės nervų sistemos organinės ligos: epilepsija su dažnais paroksizmais, neuroraumeninės, demielinizuojančios, degeneracinės ligos, po hemoraginių smegenų kraujotakos sutrikimų, vertebrogeninės ligos sporto šakoms, susijusioms su stuburo apkrovimu.

11. Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų ligos: įvairios etiologijos deformuojamieji poliartritai, pasireiškiantys žymiais sąnarių funkcijos sutrikimais ar skausmais.

12. Kvėpavimo sistemos ligos: bronchinė astma su dažnais, sunkiais ir ilgais priepuoliais, dažnai paūmėjantis lėtinis pūlingas ar su bronchospazminiu komponentu bronchitas, dažnos pneumonijos.

13. Širdies ir kraujagyslių sistemos ligos: širdies ydos, širdies vožtuvų prolapsai su ryškiu hemodinamikos sutrikimu, kardiomiopatijos (hipertrofinės, diliatacinės), širdies ir aortos aneurizmos, sunkūs ritmo, laidumo sutrikimai, dažnos ekstrasistolės, paroksizminė tachikardija, virpamoji aritmija, WPW bei Morgan-Adam-Stokso sindromai, Hiso pluošto kojyčių pilnos blokados, įtampos stenokardija, ankstyvas poinfarktinis periodas, sunkios eigos, nekoreguojama arterinė hipertenzija.

14. Būklė po širdies įgimtų ar įgytų ligų operacijų (sprendžiama individualiai).

15. Inkstų ir šlapimo takų sistemos lėtinės ligos su inkstų funkcijos nepakankamumu.

16. Virškinamojo trakto ligos: dažnai recidyvuojanti arba komplikuota opaligė, kepenų cirozė, lėtinis aktyvus hepatitas, lėtinis cholangitas su kepenų funkcijos nepakankamumu.

17. Endokrininės sistemos ligos: subkompensuotos ir dekompensuotos eigos cukrinis diabetas, hipotirozė, tirotoksikozė, necukrinis diabetas.

18. Medžiagų apykaitos sutrikimai esant komplikacijų, tarp jų: podagra paūmėjimo metu, endogeninės kilmės nutukimas.

19. Dažnai pasikartojančios odos ligos, norint užsiimti sporto šakomis, susijusiomis su uždarais vandens telkiniais.

20. Onkohematologinės ligos.

21. Krešėjimo sistemos sutrikimai.

22. Ryški trumparegystė, anamnezėje - tinklainės atšoka, norint užsiimti sporto šakomis, susijusiomis su fizine įtampa.

III. SPORTUOJANČIŲ ASMENŲ SVEIKATOS TIKRINIMAS

Sportininkai	Tikrinimų periodiškumas	Tikrinantys specialistai		Tyrimai	Pastabos
		Pirminio lygio	Antrinio lygio		
1. Reguliariai sportuojantys asmenys, lankantys treniruotes ir dalyvaujantys varžybose (sporto mokyklų, centrų auklėtiniai, sporto klubų nariai)	1 kartą per 4 - 6 mėn.	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai - pagal indikacijas	- ūgio, kūno svorio matavimas - regėjimo aštrumo tyrimas - plaučių funkcijos měginiai - bendras kraujo tyrimas	kiekvienos apžiūros metu kiekvienos apžiūros metu kiekvienos apžiūros metu esant indikacijų
		Terapeutas, (pediatras), chirurgas	Otorinolaringologas, oftalmologas, neurologas (pirmą kartą); sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai - pagal indikacijas	- šlapimo tyrimas - EKG ramybėje arba su fizine apkrova (ergometrija) - krūtinės ląstos rentgenologiniai tyrimai - testavimas dozuota fizine apkrova: 20 pritūpimų vietoje per 30 sek.; 15 sek. maksimalus bėgimas vietoje aukštai keliant kelius - ugdantiems jėgos ir greičio savybes; 2 min. bėgimas vietoje (180 žingsnių per min.) - ugdantiems ištvermę	kartą per metus kartą per metus esant indikacijų kiekvienos apžiūros metu pirmą kartą atvykus kiekvienos kitos apžiūros metu
2. Bokso, kikbokso, pankrationo, tailando bokso, karatė, taekvondo, jėgos trikovės, kultūrizmo, sunkiosios atletikos sporto šakų	1 kartą per 4 mėn.	Bendrosios praktikos gydytojas,	Oftalmologas, kiti specialistai (sporto medicinos gydytojas neurologas, otorinolaringologas) - pagal indikacijas	Tokie patys tyrimai, kaip išvardyti 1 skiltyje Galimi papildomi tyrimai (kaukolės rentgenologinis, encefalograma ir kiti)	pareikalavus Sporto federacijai
		Terapeutas (pediatras), chirurgas	Oftalmologas, neurologas, otorinolaringologas, pagal indikacijas - sporto medicinos gydytojas		
Bokso, kikbokso, pankrationo, tailando bokso, taekvondo sporto šakų	Prieš kiekvienas varžybas	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas, kiti specialistai (otorinolaringologas, oftalmologas, neurologas) - pagal indikacijas	Bendra gydytojo apžiūra Tyrimai tik pagal indikacijas	
		Terapeutas (pediatras), chirurgas	Sporto medicinos gydytojas, otorinolaringologas, oftalmologas, neurologas - pagal indikacijas		
3. Triatlono, labai ilgų nuotolių (maratono - 42,125 km ir ilgesnių) bėgikai	1 kartą per 4 mėn.	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas, kardiologas ir kiti specialistai - pagal indikacijas	Tokie patys tyrimai, kaip išvardyti 1 skiltyje	
		Terapeutas	Sporto medicinos gydytojas, kardiologas ir kiti specialistai - pagal indikacijas		
Triatlono, labai ilgų nuotolių (maratono - 42,125 km ir ilgesnių) bėgikai	Prieš kiekvienas varžybas	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas	Bendra gydytojo apžiūra, EKG su fizine apkrova	
		Terapeutas	Sporto medicinos gydytojas		
4. Povandeninio patys tyrimai, kaip išvardyti plaukimo	per 4 mėn.	praktikos gydytojas	1 kartą tojas ir kiti specialistai (oftalmologas, neurologas, otorinolaringologas) - pagal indikacijas	Bendrosios 1 skiltyje, papildomai - ortostatinis měginys, Štangė kvėpavimo sulaikymo arba Serkino měginiai	Sporto medicinos gydytojas Tokie kiekvieno tyrimo metu
		Terapeutas, chirurgas	Sporto medicinos gydytojas, oftalmologas, neurologas, otorinolaringologas -pagal indikacijas		
Povandeninio plaukimo	Prieš kiekvienas varžybas	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai (oftalmologas, neurologas, otorinolaringologas) - pagal indikacijas	Bendra gydytojo apžiūra, papildomai - ortostatinis měginys, Štangė kvėpavimo sulaikymo arba Serkino měginiai	
		Terapeutas, chirurgas	Sporto medicinos gydytojas - pagal indikacijas, oftalmologas, neurologas, otorinolaringologas		
5. Neįgalieji sportininkai, aklųjų sportininkų (bėgikų) "lyderiai"	1 kartą per 6 mėn.	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai (neurologas) - pagal indikacijas	Tokie patys tyrimai, kaip išvardyti 1 skiltyje. Ūgis ir kūno svoris matuojamas be protezų. Testavimas dozuota fizine apkrova neatliekamas. EKG tik ramybės būsenoje. Papildomai jiems būtina nustatyti medicininę ir funkcinę klasifikaciją	Sveikatos apsaugos ministerijos 1996 11 22 įsakymas Nr.598 "Dėl sportuojančių asmenų su negalia medicininio ištyrimo" (Žin., 1996, Nr. 115 - 2684); metodinės rekomendacijos "Neįgaliųjų žmonių sporto organizacijos. Neįgaliųjų sportininkų medicininė ir funkcinė klasifikacija"
		Terapeutas, chirurgas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai (neurologas) - pagal indikacijas		
6. Techninių sporto šakų	1 kartą per 6 mėn.	Bendrosios praktikos gydytojas	Kiti specialistai - pagal indikacijas	Tokie patys tyrimai, kaip išvardyti 1 skiltyje	
		Terapeutas, chirurgas	Kiti specialistai - pagal indikacijas		

7. Aviacijos sporto	Žiūrėti šio įsakymo priedą “Aviacijos darbuotojų sveikatos tikrinimo tvarka”				
8. Lietuvos olimpinės tyrimai rinktinės nariai	Kartą per 6 mėn.		Sporto medicinos gydytojas, neurologas, otorinolaringologas, oftalmologas, traumatologas, stomatologas, ginekologas - kiekvieno tyrimo metu, kiti specialistai - pagal indikacijas	Išsamesni tyrimai - pagal patvirtintą LTOK Medicinos tarnybos ir Lietuvos sportininkų rengimo tarybos programą, echoskopija, audiometrija; stuburo, kaukolės rentgenologiniai tyrimai - pagal indikacijas	Kas 2 - 3 mėn. atliekami papildomi pagal indikacijas
9. Lietuvos sporto tyrimai rinktinių nariai	Kartą per 6 mėn.		Sporto medicinos gydytojas, neurologas, otorinolaringologas, oftalmologas, traumatologas, stomatologas, ginekologas - kiekvieno tyrimo metu, kiti specialistai - pagal indikacijas	Išsamesni tyrimai atliekami pagal atskiras tyrimo programas, sudarytas sportininkams, ugdantiems greičio, jėgos, greičio-jėgos, ištvermės, ištvermės-jėgos savybes	Kas 2 - 3 mėn. atliekami papildomi
10. Sporto teisėjai, treneriai	Ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai - pagal indikacijas	- ūgio, kūno svorio matavimas, - regėjimo aštrumo tyrimas, - plaučių funkcijos mėginiai, - bendras kraujo tyrimas, - šlapimo tyrimas, - EKG su fizine apkrova, - testavimas dozuota fizine apkrova: 20 pritūpimų vietoje per 30 sek., rentgenologiniai tyrimai - pagal indikacijas	
		Terapeutas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai - pagal indikacijas		
11. Sportuotojai	kartą per 6 mėn.	Bendrosios praktikos gydytojas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai - pagal indikacijas	Tokie patys tyrimai, kaip išvardyti 1 skiltyje	
		Terapeutas	Sporto medicinos gydytojas ir kiti specialistai - pagal indikacijas		